

Droogtemonitor

2 augustus 2018 / nummer 2018-6

Watertekort door aanhoudende droogte en lage rivieraanvoer

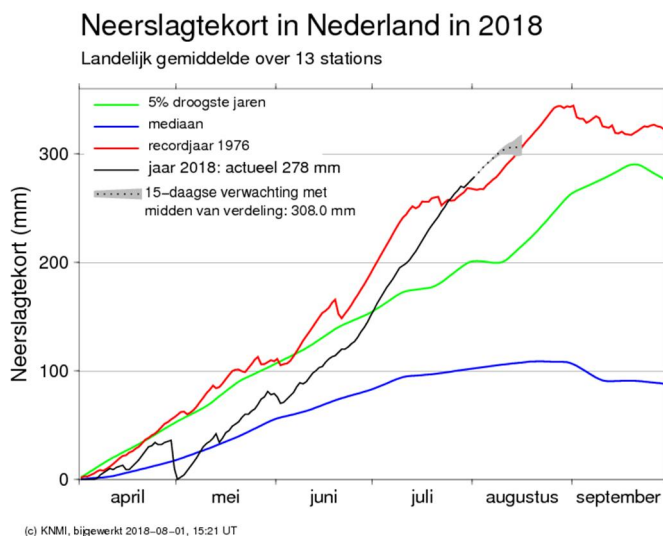
Het neerslagtekort in Nederland is toegenomen tot 278 mm en zal naar verwachting de komende twee weken stijgen naar 308 mm. Dat is in deze periode hoger dan in dezelfde periode in het recordjaar 1976. De effecten van de droogte voor landbouw en natuur blijven toenemen. Dit betreft al langer de hoge gronden, waar de effecten het grootst zijn, maar in toenemende mate ook andere delen van het land.

De waterschappen gebruiken de watervoorraad van het IJsselmeer en Markermeer om regionale wateren zoveel mogelijk op peil te houden, daardoor neemt deze voorraad langzaam af. De LCW handhaaft zijn advies om onttrekkingen tot het strikt noodzakelijke te beperken.

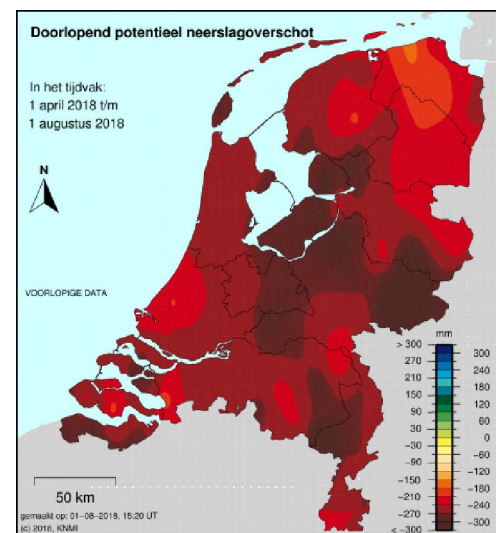
De Rijnafvoer bij Lobith ligt nu rond 1000 m³/s en daalt de komende week naar verwachting tot 915 m³/s. De Maasafvoer bij St. Pieter schommelt de komende dagen tussen 30 en 35 m³/s.

De verzilting neemt in het westen van het land langzaam toe, waterschappen en Rijkswaterstaat nemen maatregelen waar nodig. Voor het Amsterdam-Rijnkanaal is een aantal maatregelen getroffen. De situatie op de Hollandse IJssel wordt met grote aandacht gevolgd. In deze regio is de Kleinschalige Wateraanvoer (KWA) ingezet. De waterkwaliteit is in de afgelopen week in heel het land verslechterd, mede door de hoge watertemperaturen. Dit leidt tot een toenemend aantal meldingen van blauwalg, botulisme en vissterfte.

De watervraag blijft de komende periode zeer hoog, daarom nemen de waterschappen en Rijkswaterstaat overal in het land de benodigde maatregelen. Op een aantal locaties wordt extra pompcapaciteit ingezet om het waterpeil op niveau te houden. De door waterschappen ingestelde onttrekkingsverboden zijn essentieel om voldoende water te behouden. Boezemkaden die gevoelig zijn voor droogte worden onverminderd geïnspecteerd en waar nodig besproeid en hersteld.

Figuur 1. Landelijk gemiddeld neerslagtekort. Bron: KNMI

Figuur 2. Doorlopend potentieel neerslag-overschot. Bron: KNMI

Weer

Het landelijk gemiddelde neerslagtekort in Nederland is opgelopen tot 278 mm. De verwachting is dat het neerslagtekort in de komende periode verder gaat stijgen naar circa 308 mm. Het neerslagtekort is daarmee iets hoger dan het recordjaar 1976. In figuur 2 is te zien dat in heel Nederland sprake is van een neerslagtekort.

In de stroomgebieden van zowel Rijn als Maas (inclusief Nederland) verwacht het KNMI weinig neerslag in de komende week, in de tweede week neemt de kans op neerslag iets toe. Ook blijft het de komende periode relatief warm. Het neerslagtekort neemt hierdoor naar verwachting verder toe, zoals te zien in figuur 1.

Afvoer Rijn en Maas

De Rijnafvoer bij Lobith is tot onder het LCW criterium (1200 m³/s juli en 1100 m³/s augustus) gedaald. De huidige afvoer is 995 m³/s. De afgelopen weken is weinig tot zeer weinig neerslag gevallen in het stroomgebied waardoor de afvoer voor de Rijn een algemene dalende trend heeft. De komende week wordt weinig neerslag (<10 mm) verwacht. De Rijnafvoer bij Lobith zal deze week de dalende trend richting 900 m³/s doorzetten. Op de middellange tot lange termijn wordt ook weinig neerslag verwacht. De dalende trend zal doorzetten. Op dit moment laten de modellen een daling richting 900 m³/s zien rond 7 augustus.

De Maasafvoer bij Sint Pieter is op dit moment circa 30 m³/s (Luik circa 50 m³/s). Het LCW-criterium is 25 m³/s. De afgelopen tijd is zeer weinig neerslag gevallen in het stroomgebied en ook voor de komende week wordt geen neerslag van betekenis verwacht (<5 mm). De afvoer bij St. Pieter zal de komende week ongeveer gelijk blijven, doordat dit bovenstrooms van Eijsden wordt gereguleerd. Op de middellange termijn (5 – 10 dagen vooruit) verandert er weinig in deze situatie. De kans dat het LCW-criterium van 25 m³/s voor St. Pieter op langere termijn (10-15 dagen) wordt onderschreden wordt groter.

Verzilting

Op een aantal locaties in Nederland is sprake van (dreigende) verzilting. In de monding van het Amsterdam-Rijnkanaal en de Hollandsche IJssel is sprake van verhoogde chloridegehalten. Om de verzilting bij Diemen tegen te gaan en extra water aan te voeren naar west Nederland, laat Rijkswaterstaat bij de Irenesluizen (bij Wijk bij Duurstede) continu extra water in. Ook is op het Amsterdam-Rijnkanaal een bellenscherm geplaatst tegen de verzilting. Er wordt bij verschillende sluisen zuinig geschut (pas schutten als de sluis echt vol is) en waar mogelijk water teruggepompt.

Grondwater

In hoog Nederland is de grondwaterstand laag. In poldergebieden en kwelgebieden is de grondwaterstand gemiddeld tot laag. Over het algemeen is de grondwatervoorraad laag voor de tijd van het jaar.

Waterkwaliteit

De daggemiddelde watertemperaturen van de Rijn bij Lobith en de Maas bij Eijsden liggen momenteel respectievelijk rond de 25,5°C en 25°C, waarbij het dagmaximum sinds 24 juli boven 26°C ligt. Inmiddels lijken de temperaturen weer licht te dalen nu de hittegolf van eind vorige week voorlopig voorbij is. De verwachting is dat de daggemiddelde watertemperatuur de komende week ongeveer gelijk blijft.

Voor verschillende locaties is melding gedaan van blauwalg en botulisme. Vanwege de hoge temperaturen neemt het aantal meldingen naar verwachting de komende periode nog meer toe. Voor de laatste informatie over de zwemwaterkwaliteit, kijk op www.zwemwater.nl, waarbij wordt aangeraden om alleen op de officiële zwemwaterlocaties te zwemmen. Vanaf 1 mei tot 30 september worden de officieel aangewezen zwemwaterlocaties gecontroleerd op waterkwaliteit en fysieke veiligheid.

Scheepvaart

Als gevolg van de lagere waterstanden zijn schepen minder diep geladen en kunnen minder vracht vervoeren. Op de Gelderse IJssel is sprake van hinder voor de (beroeps)vaart doordat op delen een oploop- en ontmoetingsverbod geldt. Om waterafvoer te beperken en verzilting tegen te gaan geldt bij verscheidene sluisen in heel Nederland een aangepast schutregime. Wachttijden kunnen langer zijn dan gebruikelijk.

Regionale bijzonderheden

De droogte uit zich steeds meer en er zijn steeds meer maatregelen nodig om gebieden van water (van voldoende kwaliteit) te voorzien.

De watervraag in het IJsselmeergebied (verdamping en inname waterschappen) is momenteel hoger dan de aanvoer van water door de IJssel. Het waterpeil in het IJsselmeergebied neemt langzaam af en daarmee ook de watervoorraad.

In gebieden waar geen water aangevoerd kan worden, is in toenemende mate sprake van lage grondwaterstanden en droogval van watergangen. Het aantal onttrekkingsverboden uit oppervlaktewater neemt toe. Waterschappen roepen de gebruikers van oppervlaktewater onverminderd op om de onttrekkingsverboden na te leven en handhaven hierop. Diverse waterschappen vangen beschermde vissoorten uit droogvallende beken om deze elders weer uit te zetten. De droogte zorgt voor veel problemen aan natuur en landbouw.

Waar water aangevoerd kan worden is de watervraag onverminderd hoog en stijgende. Om in deze vraag te kunnen voorzien worden door verschillende waterschappen extra pompen ingezet om lokale waterlopen op peil te houden. Waterschappen hebben de peilen zoveel als mogelijk verhoogd om de watervoorraad zo groot mogelijk te krijgen. Bij Eefde is extra pompcapaciteit geïnstalleerd om de Twentekanalen op peil te houden voor scheepvaart en in de benodigde aanvoer voor landbouw en natuur te kunnen voorzien.

In alle gebieden met (veen)dijken vinden dijksinspecties plaats. Daar waar nodig worden veenkades besproeid en zo nodig hersteld.

Het volgende droogtebericht verschijnt op donderdag 9 augustus 2018.

Figuur 3. Landelijk overzicht met metingen van stroomrichting, afvoer, waterpeil, watertemperatuur en zoutgehalten op diverse locaties.

Colofon

Dit bericht is opgesteld door de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW), onderdeel van het Watermanagement Centrum Nederland. De informatie in dit bericht is afkomstig van Rijkswaterstaat, de waterschappen en het KNMI.

Contact: wmcn-lcw@rws.nl, 06-55236824.
Voor persvragen: 06-15182130